DANMARK I DEN GLOBALE ØKONOMI
SEKRETARIATET FOR MINISTERUDVALGET
Prins Jørgens Gård 11, 1218 København K
Telefon 33 92 33 00 - Fax 33 11 16 65

Bilag om folkeskolelovens formålsparagraf[1]

I. Formålsparagraffen

Den nuværende formålsparagraf for folkeskolen (LBK nr. 393 af 26/05/2005)

Kapitel 1

Folkeskolens formål

§ 1. Folkeskolens opgave er i samarbejde med forældrene at fremme elevernes tilegnelse af kundskaber, færdigheder, arbejdsmetoder og udtryksformer, der medvirker til den enkelte elevs alsidige personlige udvikling.

Stk. 2. Folkeskolen må søge at skabe sådanne rammer for oplevelse, virkelyst og fordybelse, at eleverne udvikler erkendelse, fantasi og lyst til at lære, således at de opnår tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle.

Stk. 3. Folkeskolen skal gøre eleverne fortrolige med dansk kultur og bidrage til deres forståelse for andre kulturer og for menneskets samspil med naturen. Skolen forbereder eleverne til medbestemmelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Skolens undervisning og hele dagligliv må derfor bygge på åndsfrihed, ligeværd og demokrati.

§ 2. Folkeskolen er en kommunal opgave. Kommunalbestyrelsen har ansvaret for, at alle børn i kommunen sikres vederlagsfri undervisning i folkeskolen. Kommunalbestyrelsen fastlægger, jf. § 40, mål og rammer for skolernes virksomhed inden for denne lov.

Stk. 2. Den enkelte skole har inden for de givne rammer ansvaret for undervisningens kvalitet i henhold til folkeskolens formål, jf. § 1, og fastlægger selv undervisningens organisering og tilrettelæggelse.

Stk. 3. Elever og forældre samarbejder med skolen om at leve op til folkeskolens formål.

Folkeskolens formålsparagraf har i den nuværende form været gældende siden 1993, men bygger, med en række præciseringer og tilføjelser, på formålsparagraffen fra folkeskoleloven af 1975.

Formålet er bestemmende for den daglige undervisning, ved udformningen af fagenes formål, de fælles nationale mål for undervisningen (fagenens slut- og trinmål), krav til folkeskolens afsluttende prøver i de enkelte fag, læseplaner og undervisningsvejledninger.

[1] Bilaget er udarbejdet af Sekretariatet for ministerudvalget for Danmark i den globale økonomi. Papiret er sendt til Globaliseringsrådet som faktuel baggrund for Globaliseringsrådets diskussioner.
Globaliseringsrådet kan ikke tages til indtægt for bilaget.

Det fremgår fx således af folkeskoleloven, at undervisningens tilrettelæggelse, herunder valg af undervisnings- og arbejdsformer, metoder, undervisningsmidler og stofudvælgelse, i alle fag skal leve op til folkeskolens formål og at den enkelte skole inden for de givne rammer har ansvaret for undervisningens kvalitet i henhold til folkeskolens formål.

Skolens forpligtelse til at medvirke til udvikling af den enkelte elevs alsidige personlige udvikling kommer bl.a. til udtryk ved, at folkeskoleloven foreskriver, at undervisningen i de enkelte fag skal fremme elevernes alsidige personlige udvikling, og at kommunalbestyrelsen skal sikre, at hensynet til undervisningens fremme af elevernes alsidige personlige udvikling er tilgodeset gennem beskrivelser i læseplanerne eller på anden hensigtsmæssig måde.

II. Formålsparagraffer i andre lande

Ser man på andre landes formålsparagraffer for grundskolen, er der to punkter, hvor de særligt adskiller sig fra den danske:

1. Mål og faglighed

Andre europæiske landes formålsformuleringer betoner ligesom den danske, at grundskolen har formål (forberede til videre uddannelse, medlemskab af samfundet, livslang læring, lighed i samfundet etc.), der rækker videre end blot indlæring af kundskaber og færdigheder. For en del lande synes det klart, at viden, metoder og kundskaber er det primære middel til at fremme disse mål.

2. Tiden efter folkeskolen

Nogle lande adskiller sig imidlertid også ved at lægge vægt på grundskolens rolle i forhold til at forberede til det videre uddannelsessystem, til beskæftigelse og til livslang læring. I Danmark og Sverige fremgår dette ikke eksplicit.

Eksempler på formålsparagraffer for grundskolen i andre lande:

Finland
"Formålet med grundskolen er at støtte elevernes udvikling mod etisk ansvarlige medlemmer af samfundet samt udstyre dem med den viden og de færdigheder, de får behov for i deres tilværelse. Det er et mål at fremme lighed i samfundet og elevernes muligheder for at uddanne sig og i øvrigt udvikle sig gennem livet."

Holland
"Formålet med den primære undervisning er at sikre 8 års uafbrudt undervisning, der skal danne fundamentet for undervisningen efter grundskolen. Grundskolen er rettet mod barnets følelsesmæssige og intellektuelle udvikling, fremme af kreativitet, indlæring af viden samt erhvervelsen af sociale og fysiske færdigheder."

Frankrig
"Grundskolen skal bibringe eleverne grundlæggende viden og metoder inden for mundtlig og skriftlig fremstilling, læsning og matematik. Den skal muliggøre, at eleverne kan bruge og udvikle deres intelligens, sanser samt praktiske, fysiske og kunstneriske evner. Skolen sikrer, at eleverne kan udvide deres syn på tid, rum, der moderne verdens fænomener samt deres egen krop. Skolen muliggør, at eleverne gradvis erhverver faglige metoder, samt grundigt forbereder eleverne på videre uddannelse."

For evt. faktuelle spørgsmål: Kontorchef Henrik Pedersen, Undervisningsministeriet, telefon 33925000